

СПРАВКА

За оригинални научни приноси и резюмета на трудовете, представени от доц. д-р Маринела Параскова Младенова за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филология (Общо и сравнително езикознание (Славянско езикознание)

В обявения конкурс участвам с хабилитационен труд на тема: БАНАТСКИЯТ БЪЛГАРСКИ КНИЖОВЕН ЕЗИК В КОНТЕКСТА НА СЛАВЯНСКАТА МИКРОЛИНГВИСТИКА (ИСТОРИЯ, ДИНАМИКА НА НОРМАТА, ЕЗИКОВИ ПОЛИТИКИ), УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2021. ISBN: 978-954-00-0262-0, 308 стр.

Представеното изследване като цяло има приносен характер, доколкото представлява първото и единствено към момента цялостно проучване на книжовния език на българите католици, живеещи днес в румънската част на Банат, от кодификацията му през 1866 година до най-ново време. Като по-важни приноси могат да бъдат отбелязани:

1. Анализирани са факторите и условията за появата и кодифицирането на банатския книжовен микроезик.

2. Проследена е динамиката на езиковата норма на банатския български книжовен език (преди всичко – ортографична и лексикална), като са представени някои от най-съществените промени през отделните периоди от развитието му.

3. Понятието *езикова норма* е разгледано през призмата на микролингвистиката и са очертани някои от спецификите му, свързани с функционалната ограниченост на микроезиците.

4. Коментирани са теоретични и терминологични въпроси в микролингвистиката, свързани с понятието *славянски книжовни микроезици*, и критериите, даващи основания даден езиков идиом да бъде определен като микроезик. Представена е собствена гледна точка за критериите, релевантни при дефинирането на понятието „микроезик“.

5. Приносен характер имат наблюденията върху езиковото строителство и езиковата политика на основните представители на банатската българска интелигенция до края на 19. век и в периода преди Втората световна война.

6. Изцяло приносен характер има третата част на изследването, в която е анализиран книжовният език на банатските българи след 1989. Представени са основните периодични издания на банатски български от края на 20. и началото на 21. век, оказали влияние върху развитието на книжовната норма.

7. Анализирана е езиковата политика на издатели и журналисти, представени са различни виждания за развитието на микроезика, както и някои опити за (ре)кодификацията му.

8. Разгледани са опитите за езиково строителство и пътищата за обогатяване на лексикалната му система в междувоенния период и през последните три десетилетия.

9. Представени са най-новите лексикографски издания на банатски български, както и отделни лексикографски опити, появили се след 1989 година.

10. Направен е преглед на банатският български книжовен език в интернет среда, с акцент върху езиковата политика и проблематика в основните блогове и сайтове на банатски български.

На проблеми, свързани с книжовния език на банатските българи, са посветени също и част от представените за конкурса статии (7., 8., 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19.)

Научните ми интереси са свързани също с проблеми на съпоставителното славянско езикознание, история на славистиката, езикови влияния и иновации, езиково законодателство, българският език като чужд и др. Част от статиите, представени за участие в конкурса, са свързани с тези теми. Като приносни могат да бъдат отбелязани:

1. Изследването върху немските заемки в руски език от времето на Петър I и мястото им в съвременния руски език (5.).

2. Статията за ролята и значението на Герхард Милер, поставил началото на съвременната руска журналистика и академично издателство. Автор, до голяма степен непознат за

българския читател, извън историческите му проучвания, книги и приноси (3.).

3. Съпоставителното изследване върху някои оценъчни конотации и асоциации, свързани с концепта *геймър* в българското и в руското интернет пространство (2.).

4. Анализът на медийните дебати в Словакия и извън нея, свързани с промените в словашкия закон за държавния език от 2009 г., предизвикали дипломатически скандал между Словакия и Унгария (15.).

РЕЗЮМЕТА

на представените за участие в конкурса трудове

БАНАТСКИЯТ БЪЛГАРСКИ КНИЖОВЕН ЕЗИК В КОНТЕКСТА НА СЛАВЯНСКАТА МИКРОЛИНГВИСТИКА (ИСТОРИЯ, ДИНАМИКА НА НОРМАТА, ЕЗИКОВИ ПОЛИТИКИ), УИ „Неофит Рилски“, Благоевград, 2021. ISBN: 978-954-00-0262-0, 308 стр.

Във фокуса на изследването е историята на книжовния език на българите католици от румънската част на Банат, разглеждан като славянски островен микроезик, от кодифицирането му през 1866 година до наши дни. Целта е да бъдат анализирани по-важни процеси и тенденции, свързани с промените в него, които не са били обект на пълно и самостоятелно проучване. Това предполага да бъде разгледана езиковата политика, следвана от банатската българска интелигенция (в лицето на нейните представители, които най-пряко са свързани с кодифициране на писмената норма и с развитието ѝ в различните периоди от историята на общността), в нейния континуитет. Представени са различни визии за развитие и модернизация на микроезика, както и някои опити за рекодификация на нормативната му система. Акцентът е поставен преди всичко върху промените в правописа и лексиката му през всичките години на неговото развитие. Накратко са представени и отделни наблюдения, свързани с употребата на форми за аорист и имперфект в текстове от началото на кодификацията му до най-ново време. В изследването е използван

дескриптивно-аналитичен и социолингвистичен подход, позволяващ езиковите процеси и явления да се представят в по-широк обществено-исторически контекст и да се анализират езиковите политики и промени, като резултат и следствие от действието на множество екстралингвистични фактори, сред които важно място има ролята на отделната личност. Процесите, които са в центъра на интереса тук, са разглеждани в контекста на сходни тенденции в други славянски езикови острови или периферии, за които по-често в научната литература се използва терминът *славянски книжовни микроезици*. Във втора глава на изследването са представени някои теоретични проблеми, свързани с неговата употреба, и е уточнен смисълът, в който е използван. В трета глава е разгледано понятието *езикова норма* през призмата на микролингвистиката и са очертани някои от спецификите му, свързани с функционалната ограниченост на микроезиците. В четвърта глава са представени основните изследвания върху езика на банатските българи, които имат отношение към избраната проблематика и които са взети предвид в това проучване. Пета глава е посветена на историята на кодификацията на банатската книжовна норма и на факторите, благоприятствали този процес. Разгледани са правописните правила и закони, представени от Йозу Рил в „*Bâlgârskutu pravopísanji*“ (Rill 1866), и е анализиран езикът на текстове от този период, с оглед най-вече на създаването на терминология и обогатяване на лексикалната система. В шеста глава е коментирана социолингвистичната ситуация след Първата световна война при тази част от българите католици, които след разделянето на Банат остават да живеят в Румъния. Представени са изданията от това време, разгледана е езиковата политика, водена от банатската българска интелигенция, и промените в лексиката и правописа на публикациите между 1920 и 1943 година. Седма глава съдържа основната част от изследването и представя ревитализацията на книжовния език на банатските българи след 1990 година. Акцентът е върху промените в лексикалната му система, предизвикани от новите обществено-политически, технологични и икономически условия, и свързаните с това различни визии за развитието му. Представени са периодичните издания на българите католици от Румънски Банат след 1990 година, публикуваните сборници, антологии, спомени, художествена и преводна литература, речници, както и техни лексикографски опити. В

заклучителната осма част се съдържат някои изводи и обобщения, резултат от направените анализи. В приложение са дадени образци от текстове на банатски български книжовен език от различни периоди от историята му.

1. ПРОБЛЕМИ НА НОРМАТА И НЕЙНАТА ДИНАМИКА ПРИ КНИЖОВНИТЕ МИКРОЕЗИЦИ (ВЪРХУ ПРИМЕРИ ОТ БАНАТСКИЯ БЪЛГАРСКИ КНИЖОВЕН ЕЗИК). В: Martin Henzelmann (Hg.): Sprachwissenschaftliche Perspektiven der Bulgaristik, Frank & Timme GmbH, Germany, 2020 г.: 183-214, ISBN: 978-3-7329-0638-3 – студия

Промените от края на 20 век, свързани със социално-политическите трансформации, с интензивното развитие на технологиите и глобализацията, са сред основните фактори, определящи редица сходни тенденции в съвременните европейски езици. Актуализират се проблеми, отнасящи се до релациите *книжовен език – диалект – регионален език – микроезик*, в много държави се предприемат действия по реформиране на правописните приципи, за да бъде отразена динамиката на езиковите норми и да бъдат приведени в съответствие с актуалното състояние на езика. Целта на статията е да проследи как посочените по-горе проблеми, актуални за голяма част от съвременните стандартни езици, рефлектират върху книжовните микроезици, чиито норми са чувствително по-уязвими за външни влияния. Във фокуса на изследването са процеси, свързани с опитите за (ре)кодификация на писмения език на банатските българи, чиято книжовна норма води началото си от 1866. Накратко е представена историята на кодификацията му, като вниманието е насочено основно към различните опити да бъде актуализирана нормативната му система, преди всичко в областта на ортографията и лексиката.

2. АКСИОЛОГИЧНИ КОНОТАЦИИ В СЕМАНТИКАТА НА КОНЦЕПТА ГЕЙМЪР (ВЪРХУ ПРИМЕРИ ОТ БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК И РУСКИЯ ИНТЕРНЕТ ЕЗИК). В: ZESZYTY CYRYLO-METODIAŃSKIE, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, 8. 2019, , с. 73-87. <https://journals.umcs.pl/zcm/issue/view/580/showToc> e-ISSN: 2449-8297

В статията са представени някои оценъчни конотации и различни позитивни и негативни асоциации, свързани с концепта *геймър* в българското и в руското интернет пространство. Наблюденията и анализът са върху статии в онлайн издания, електронни вестници, коментари във форуми, телевизионни сайтове, постове след статии, лични блогове и т.н. на двата езика. Коментира се националната специфика на руския и българския геймър, представена чрез заглавията на различни онлайн публикации, както и някои различия при конструиране на семантичното пространство около концептите *руски геймър* и *български геймър*.

3. ГЕРХАРД ФРИДРИХ МИЛЕР И НАЧАЛОТО НА РУСКАТА АКАДЕМИЧНА ЖУРНАЛИСТИКА. В: Балканистичен форум (Balkanistic Forum), 2019, кн.1., 168-183. (Scopus) ISSN: 1310-3970

Разгледан е приносът на Герхард Фридрих Мюлер за създаването на съвременната руска журналистика и академично издателство в по-широк културноисторически контекст. Неговото име е добре известно в руската и европейската историография с многобройните му трудове по история, етнография, археология, география, генеалогия. Мюлер е сред най-четените автори на своето време, с огромен принос за създаването на научна представа за Русия в европейските общества. През 40-те години на ХХ век в СССР започва борба срещу "космополитизма" и името му е пренебрегнато и подценено в съветската историография. В някои изследвания той е представян като "фалшификатор" на руската история и е обвиняван във всевъзможни грехове. Това отчасти може да обясни защо в прегледите на историята на съвременната руска журналистика приносът му се споменава скромно и с амбивалентна оценка. В статията се очертава ролята му за развитието на руската журналистика чрез редактираните от него трудове. На страниците на неговите издания образованият елит на Русия общува и се подготвя да играе все по-голяма роля в културния и политическия живот на страната.

4. ЗАИМСТВАНИЯ В ЛЕКСИКАТА НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК В НАЧАЛОТО НА 21 ВЕК. НЯКОИ НАБЛЮДЕНИЯ С ОГЛЕД СТАТИЯТА НА БОРИС УНБЕГАУН "КАЛКИТЕ В СЛАВЯНСКИТЕ ЛИТЕРАТУРНИ ЕЗИЦИ". В: "Kai Witzlack-Makarevich (Hg.): Kalkierungs- und Entlehnungssprachen in der Slavia: Boris Unbegaun zum 120. Geburtstag" |Frank&Timme, Germany, s. 165-180. ISBN-13 : 978-3732904860

В статията са представени наблюдения, свързани както с процеса на заимстване на нови думи в българския език през последните десетилетия, така и с мястото на калките при обновяването на лексикалния му фонд. Въз основа на езиков материал от началото на ХХІ век са проверени изводите на Унбегаун за българския език, представени в статията му "Калките в славянските литературни езици" (1932), както и проявата на тенденцията за предпочитане на прякото заемане от чужди езици пред калкирането. Коментирани са също нагласите на българското общество към интензивното въвеждане на чужди думи и модели в българския език. Анализът на езиковия материал, свързан с нововъведенията в българския език след 2000 г., и данните, извлечени от Речник на новите думи в българския език (2010), доказват, че заимстваните чужди думи представляват около 20% от новата лексика - 18% от тях са от английски език, а 2% - от други езици. Останалата част (80%) представя нова лексика, създадена с домашни средства, главно чрез словообразуване, вторична номинация и превод. Калките заемат все по-значимо място в процеса на обновяване на лексикалния фонд, но все още преобладава прякото заемане от чужди езици. В началото на ХХІ в. българското общество демонстрира интензивна чувствителност към глобализацията на езика, провокираща някои пуристични наклонности. Доминира тезата, че заимстването на чужди думи и модели е част от модернизацията и обогатяването на езика и не застрашава неговото бъдеще, неговата цялост и идентичност.

5. GERMAN BORROWINGS IN THE RUSSIAN LANGUAGE FORM THE AGE OF PETER THE GREAT AND THEIR EXISTENCE TODAY (On materials from N. Smirnov's dictionary Словарь иностранных слов, вошедших в русский язык в эпоху Петра Великого, 1910). Актуальные проблемы и перспективы русистики /Current trends and Future Perspectives

in Russian Studies 2018 г.: 1617-1630, Eds.: Joan Castellví, Andrey Zainouldinov, Ivan Garcia, Marc Ruiz-Zorrilla, Trialba Ediciones Diputació Barcelona, Spain ISBN: 978-84-949838-0-1

В руската културна история епохата на Петър Велики е символ на реформите, които преобразяват Русия и обществото по това време. Тези реформи засягат пряко езика, като ясно се отразяват на най-динамична система на езика – лексикалната. В руския език навлизат значително количество лексеми от западноевропейските езици и част от тази лексика продължава да функционира активно в руската езикова система и днес. Въз основа на ексцерпиран материал от речника на Н. Смирнов са представени основните тематични групи, към които принадлежат заимстваните от немския език думи, разграничени са архаизмите и историзмите в общия обем лексика и са коментирани някои трансформации в семантиката на заетите лексеми с активна употреба в съвременния руски език.

6. ВЪПРОСЪТ ЗА „ЧИСТОТАТА“ НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК В НАЧАЛОТО НА 21. ВЕК, str. 120-128. Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského Philologica LXXVII Univerzita Komenského v Bratislave, 2018 ISBN 978-80-223-4639-9 Editor: Saša Vojtechová Poklač 2018 г.: 120–128.

В статията е поставен въпросът доколко в началото на 21. век може да се говори за пуристични нагласи в българското общество и как се интерпретира проблемът за чистотата на българския език през погледа на широк кръг участници в дискусиите по тази тема, включващи езиковеди, журналисти, блогъри и анонимни читатели. Анализът показва, че българското общество показва изострена чувствителност към глобализацията на езика му, провокираща известни пуристични настроения. Те са разглеждани като рефлекс от емоционално отношение към езика, имащо историческите си корени във възрожденски езикови идеологии и дебати. В по-широк план тези нагласи могат да се разглеждат и като израз на „езикова лоялност“, чрез която се демонстрира „сплотеност на обществото в моменти на национална заплаха: стопанско-политическа, религиозна, културна“. Гледната точка на повечето езиковеди, споделяна и от част от българското общество, представя по-спокойна, толерантна и рационална позиция към този проблем. Доминира

тезата, че процесът на интензивно заемане на нови думи (основно от английски език) е част от модернизацията и усъвършенстването на езика, не представлява заплаха за бъдещето му и не нарушава неговата идентичност и цялост.

7. КЪМ ИСТОРИЯТА НА КНИЖОВНОТО НАСЛЕДСТВО НА БАНАТСКИТЕ БЪЛГАРИ: *PULGARSĆITE PRÁVICI I DLAŽNUSTI ZA SĚKU DUMOVIN PULGAR I NEGVATA MLADINA U MADŽÁRSKU UD LEOPOLD KOSSILKOV U VINGA (1888)* (ГРАЖДАНСКИТЕ ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ВСЕКИ ПОДАНИК И МЛАДЕЖТА В УНГАРИЯ, ОТ ЛЕОПОЛД КОСИЛКОВ, ВЪВ ВИНГА,1888) (ИЛИ ЗА ПЪРВИТЕ ОПИТИ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ЮРИДИЧЕСКА ТЕРМИНОЛОГИЯ НА БАНАТСКИ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК). В: *Балканистичен Форум* (Balkanistic Forum), 3 2017 г.: 119-134.(Scopus) ISSN: 1310-3970.

В статията е представена първата книга за правата и задълженията на гражданите на Унгария, написана на банатски български език – *Pulgarsćite Právicí i Dlačnusti za sěku dumovin pulgar i negvata mladina u Madžársku ud Leopold Kossilkov u Vinga (1888)* (Гражданските права и задължения на всеки поданик и младежта в Унгария, от Леополд Косилков, във Винга,1888). Тя представлява и първият опит за създаване на юридическа и административна терминология на този микроезик. Книгата е интересна с богатата си информация за законодателното и административно управление в Унгария от края на 19 век и с множеството бележки, коментари, примери и полезни съвети към различните наредби и изисквания на закона. Юридическата терминология в текста е разгледана от гледна точка на нейния произход, начин на образуване и дефиниране. Анализът показва, че най-многобройни са термините от домашен произход, Термините от чужд произход са сравнително немногбройни. Основната част от тях са от унгарски, латински и немски език, в единични случаи – от румънски и хърватски. Книгата дава ценна информация за езиковата контактология, както и за началните опити банатският български език да бъде стилистично диференциран много скоро след неговата кодификация. Тя бележи важен момент от утвърждаването на новосъздадения микроезик и свидетелства за стремежа да бъде превърнат в пълноценно средство за комуникация,

независимо от общественно-политическите и социолингвистичните фактори, при които е създаден и съществува.

8. ЕЗИКОВИ ВЪПРОСИ НА СТРАНИЦИТЕ НА В-К *NÁŠA GLÁS* И СП. *LITERATURNA MISELJ* (ПОГЛЕД ВЪРХУ ПЕРИОДИЧНИЯ ПЕЧАТ НА БАНАТСКИТЕ БЪЛГАРИ ОТ НАЙ-НОВО ВРЕМЕ). Научни трудове на ПУ "Паисий Хилендарски", Филологии, 2016 г.: 242–255. ISSN 0861–0029

В статията са представени две периодични издания – *Náša glás* и *Literaturna misel* – издавани на банатски и на български книжовен език след 1990 г. от българите католици, живеещи в румънската част на Банат. Дискутирана е езиковата ситуация при банатските българи, както и въпроси, свързани с езиковото развитие на микроезика и с езиковата политика на редакторите и авторите на анализирания периодични издания.

9. КЪМ ВЪПРОСА ЗА ЛЕКСИКОГРАФСКИТЕ ОПИТИ НА БАНАТСКИТЕ БЪЛГАРИ. В: В: Светът е слово, словото е свят. Благоевград, 2016 г.: 204–215 Print-ISBN-13: 978-954-00-0085-5

Целта на статията е да представи някои по-малко познати или непознати опити за систематизиране и тълкуване на част от лексиката на банатския български книжовен език. На този архаичен български говор, кодифициран поради историческите обстоятелства като книжовен микроезик, през 1896 година е отпечатан първият и единствен към момента българо-унгарски тематичен речник *Kis magyar-bolgár szótár bolgár népiskolai tanulók számára* – *Manen madžarsći-bâlgarsći rêčnić zarad bâlgarsći nârudniškulsći škulâre*. Предназначен за българските ученици в началните класове на унгарските училища, днес този речник е ценен източник за състоянието и състава на лексиката на говора. Акцентът в доклада е поставен върху опитите след 1990 година в отделни речникови статии във вестник „*Náša glás*“, в предговори към издания на банатски народни приказки (*Banátsći balgarsći prikazći*) и в приложение към книгата *Banátsćija balgarsći dialekt i pismenus* да бъде събрана и представена част от лексика от съвременния и архаичния пласт на говора.

10. КЪМ ВЪПРОСА ЗА ЕКСПРЕСИВНАТА МНОГОЗНАЧНОСТ НА НЯКОИ ГЛАГОЛНИ ЛЕКСЕМИ: ВЪРХУ ПРИМЕРИ ОТ КУЛИНАРНАТА ЛЕКСИКА В СЪВРЕМЕННАТА БЪЛГАРСКА ПРЕСА. В: БЪЛГАРИСТИЧНИ ЧЕТЕНИЯ – СЕГЕД, 2015. Институт по славистика, Сегедски университет 2016 г.: 227-238 ISBN 978-963-315-313-0

Статията разглежда процеси на семантична деривация в съвременния български език върху примери от кулинарната лексика, които не са отразени в актуалните речници. Подробно е описан и анализиран експресивният потенциал на новите значения на глагола *изпържа*. Представените примери и анализът им са част от широката проблематика, свързана с активното обновяване на речниковия състав чрез семантична деривация и метафоризация. Освен теоретична значимост, този проблем има и приложен аспект, отнасящ се до преподаването на българския език като чужд и до трудностите, които такъв тип семантични промени в думи от основния речников фонд с висока фреквентност поставят пред изучаващите българския език като чужд.

11. ПРОБЛЕМИ НА ЕЗИКА И ПРОБЛЕМЪТ ЗА ЕЗИКА В БАНАТСКАТА БЪЛГАРСКА ПРЕСА И КНИЖНИНА ОТ НАЧАЛОТО НА 21 ВЕК. В: Балканите – език, история, култура. 2015 г.: Ивис, Велико Търново, с.576-586. ISSN: 1314-4065

В статията са представени проблеми, свързани със състоянието на книжовния език на банатските българи в Румъния. След 1943 г. литературната им традиция е прекъсната. Печатните издания престават да излизат, езикът не се изучава в училище и функцията му се ограничава до църквата и ежедневно устно общуване. Възраждането му започва през 1989 г. с настъпването на промени в обществения, политическия и културния живот на страните от Централна и Източна Европа. Съществуването на впечатляващо количество литература за кратък период от време и след прекъсване на литературната традиция за почти 50 години поставя интересни въпроси: Какъв е езикът на тези публикации? Доколко авторите следват нормите, кодифицирани от Йозу Рил през 1866 г. в "Balgarskutu pravopisanie"? Това са въпросите, върху които е фокусирано вниманието в статията.

12. SLAVIC LITERARY MICROLANGUAGES AMID INTERNATIONALISATION TRENDS (BASED ON EXAMPLES FROM THE CODIFIED LANGUAGE OF THE BANAT BULGARIANS). In: *Mundo Eslovo* 13 (2014) 2014 г.: 63-73. ISSN: 1579-8372

В статията са представени проблеми, свързани със съвременното състояние на банатския български език в Румъния. Анализирани са динамиката на микроезика и отражението на процесите на глобализация и интернационализация в неговата лексика. Основният източник, използван за наблюдение и заключения, са периодичните издания “Náša glás” и “Literaturna miselj”, издавани след 1989 г.

13. КЪМ ВЪПРОСА ЗА «РЕВИТАЛИЗАЦИЯТА» И «ВЪЗРАЖДАНЕТО» НА СЛАВЯНСКИТЕ КНИЖОВНИ МИКРОЕЗИЦИ. In: *Zborník Filozofickej fakulty Univerzity Komenského. Philologica* 2014 г.: 231-238. ISBN 8022316857

В тази статия представям някои проблеми, свързани със съвременното състояние на банатския български език, който се говори в Румъния. След 1943 г. книжовната традиция на банатските българи е прекъсната. С промените в обществения, политическия и културния живот на страните от Централна и Източна Европа през 1989 г. започва интензивен процес на „оживяване” и „възраждане” на този славянски микроезик. Представени са някои наблюдения върху спецификата на тези процеси.

14. „ZA KIRIL I METODIJ PU BANÁTSĆI” ИЛИ ЗА МИСИЯТА НА СЛАВЯНСКИТЕ ПЪРВОУЧИТЕЛИ ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА БАНАТСКИТЕ БЪЛГАРИ ДНЕС. In: *VÝUKA JIHOSLOVANSKÝCH JAZYKŮ A LITERATUR V DNEŠNÍ EVROPĚ* .Cyril a Metoděj a jejich filologické dílo 2014 г.: 37-45. ISSN:1804-2449

Целта на статията е да представи значението и ролята на Кирило-Методиевата мисия за българите католици, живеещи в румънската част на Банат в продължение на последните 275 години. Акцентът е върху

езика на банатските българи днес, коментирани са и някои проблеми, свързани със съвременната езикова ситуация в тази общност.

15. СЛОВАШКИЯТ ЕЗИКОВ ЗАКОН И ДЕБАТЪТ ЗА НЕГО В МЕДИИТЕ. В: Езикова политика в европейски и национален контекст, Университетско издателство "Паисий Хилендарски", Пловдив 2014 г., с. 96-109. ISBN - 978-954-423-947-3

В статията са разгледани медийните дебати в Словакия и извън нея, свързани с промените в словашкия закон за държавния език, направени през 2009 г. Промените предизвикаха дипломатически скандал между Словакия и Унгария. Представен е историческият контекст на гласуването на Закона за езика през 1995 г. както и обществено-политическата ситуация след гласуване на промените в закона от словашкия Парламент, предизвикала напрежение и протести на унгарското малцинство в Словакия. Анализът на експертното мнение на лингвистите, коментарите на политолози и журналисти, представени в медиите, водят до извода, че езиковото законодателство и промените в закона от 2009 г. не са свързани със състоянието на езика и езиковата ситуация, а са политически мотивирани.

16. THE BANAT BULGARIAN LANGUAGE AT THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY. *Balkanistic Forum*, 2 2013 г.: 33-43. ISSN: 1310-3970

В тази статия са представени проблеми, свързани със съвременното състояние на банатския български книжовен език, използван в Румъния. След 1943 г. книжовната традиция на банатските българи е прекъсната. Възраждането ѝ започва през 1989 г. с настъпването на промени в обществения, политическия и културния живот на страните от Централна и Източна Европа. Наличието на впечатляващо количество литература за кратък период от време и след прекъсване на литературната традиция за 50 години поставя интересни въпроси: Какъв е езикът на тези издания? Как езиковата глобализация влияе на този отделен от България говор, който се развива 300 години по свои правила, за да се превърне в литературен микроезик. Как са отразени езиковите проблеми на

страниците на печатните издания след 1989 г. през погледа на редактори и журналисти? Част от тези въпроси са дискутирани в статията.

17. ПЕРИОДИЧНИЯТ ПЕЧАТ НА БАНАТСКИТЕ БЪЛГАРИ ОТ КРАЯ НА ХХ И НАЧАЛОТО НА ХХІ ВЕК. В: Славистиката в глобалния свят - предизвикателства и перспективи. Благоевград, 2012 г.: 195-204. ISBN - 978-954-680-846-2

Статията представя периодичните издания, издавани след 1990 г. от българите католици, живеещи в румънската част на Банат. Коментирани са някои проблеми, свързани с прекъснатата книжовна традиция и езиковите промени в този славянски микроезик.

18. ЕЗИКЪТ НА БЪЛГАРИТЕ КАТОЛИЦИ ОТ РУМЪНСКИ БАНАТ В НАЧАЛОТО НА 21 ВЕК. In: A IX–X. századi magyar törzsszövetség szláv kapcsolatai. In: Legendák, kódexek, források. Tanulmányok a 80 esztendőс Н. Tóth Imre tiszteletére. Szerk. Kocsis Mihály–Majoros Henrietta. Szeged, 2012 г.: 207-216 ISBN:978-963-306-152-7

В статията са коментирани проблеми, свързани с промените в речниковия състав на банатския български книжовен език, свързани с отварянето на границите, с навлизането на интернет технологиите, появата на онлайн комуникацията и възстановяване на периодичните издания на микроезика. Наблюденията са базирани преди всичко върху текстове, публикувани в няколко сайта, както и върху статии от вестник *Náša glás*. Поради факта, че липсва официална институция, регулираща кодификационните процеси и тенденции в микроезика, тази роля до голяма степен е поета от средствата за масова комуникация на банатската българска общност, сред които важно място заема вестник *Náša glás*. Прави се изводът, че езикът на българите в румънски Банат не е останал изолиран и не може да бъде разглеждан откъснато от глобалните процеси и промени, протичащи в лексикалните системи на съвременните европейски езици. Отсъствието на официален орган, регулиращ правописните и правоговорните норми на микроезика прехвърля отговорността за съхраняването и обогатяването върху интелигенцията от българската общност в Банат – журналисти, учители, писатели, историци, редактори.

19. ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМИ И НЕОЛОГИЗМИ В ЕЗИКА НА БЪЛГАРИТЕ В РУМЪНСКИ БАНАТ (БАНАТСКИЯТ ЕЗИК В ПРЕСАТА) , Филология, Научни трудове на Пловдивския университет 2011 г., 290-302. ISSN 0861–0029

В статията се анализира динамиката в книжовния език на българите от румънската част на Банат през последните две десетилетия. Коментират се процесите на глобализация и интернационализация и тяхното отражение върху езиковите промени. Основен източник за наблюдения и анализ са годишниците на вестник „Náša glás“, издаван в Тимишоара, Румъния, след 1989 г.

20. БЪЛГАРСКИЯТ ЕЗИК СРЕД СЛАВЯНСКИТЕ И БАЛКАНСКИТЕ ЕЗИЦИ В КОНЦЕПЦИИТЕ НА АНТОНИ КАЛИНА. В: *Littera et Lingua Series Dissertationes* 2007 г.: 51-62. ISSN 1312-6172

Целта на статията е да представи една почти непозната централноевропейска гледна точка от 19. век към Балканите и към историята и границите на българския език. Вниманието е насочено към Първата история на българския език, написана през 1891 г. (издадена в Краков, Полша) от Антоний Калина, полски езиковед и етнограф, и неговите възгледи за отношенията между българския език и другите балкански езици, за местоположението на България на Балканския полуостров и за връзката между староцърковнославянския и съвременния български език.

ANNOTATION

For original scientific contributions and summaries of the works presented by Assoc. prof. Dr. Marinela Paraskova Mladenova for participation in a competition for the academic position "Professor" in the field of higher education 2. Humanities, professional strand 2.1. Philology (General and Comparative Language Studies (Slavic Language Studies)

In the announced competition I participate with habilitation work on the topic: BANAT BULGARIAN LITERARY LANGUAGE IN THE CONTEXT OF SLAVONIC MICROLINGUISTICS (HISTORY, DYNAMICS OF THE NORM, LANGUAGE POLICIES), "Neofit Rilski" University Publishing House, Blagoevgrad, 2021. ISBN: 978-954-00-0262-0, 308 p.

The presented research as a whole is of a contributing nature, in so far as it is the first and the only to date comprehensive study of the literary language of Bulgarian Catholics living today in the Romanian part of Banat, from its codification in 1866 to the most recent time. As more important contributions can be noted:

1. The factors and conditions for the emergence and codification of the Banat literary microlanguage have been analysed.
2. The dynamics of the language norm of the Banat Bulgarian literary language (above all – orthographic and lexical) have been traced, and some of the most significant changes during the different periods of its development have been presented.
3. The concept of language norm is addressed through the prism of microlinguistics and outlines some of its specificities related to the functional limitation of micro-languages.
4. Theoretical and terminological questions in microlinguistics related to the concept of Slavic literary micro-languages and the criteria giving grounds for a language idiom to be defined as a microlanguage have been commented on. An original view of the criteria relevant to the definition of the term 'microlanguage' is presented.

5. The observations on language construction and language policy of the main representatives of the Banat Bulgarian intelligentsia until the end of 19th century and in the period before the Second World War are contributing.

6. The third part of the research, in which the literary language of the Banat Bulgarians after 1989 was analyzed, is entirely contributing. The main periodicals of the Banat Bulgarian from the end of 20th and the beginning of 21th century which influenced the development of the literary norm are presented.

7. The language policy of publishers and journalists has been analyzed, various views on the development of the microlanguage, as well as some attempts to (re)codify it.

8. The latest lexicographic editions of Banat Bulgarian, as well as separate lexicographic experiments that have appeared since 1989, are presented.

9. An overview of the Banat Bulgarian literary language on the Internet environment has been carried out, with a focus on language policy and issues in the main blogs and sites in Banat Bulgarian.

Problems related to the literary language of Banat Bulgarians are also devoted to some of the articles submitted for the competition (7., 8., 9, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 19.)

My scientific interests are also related to problems of comparative Slavic linguistics, history of Slavistics, language influences and innovations, language legislation, Bulgarian language as a foreign language, etc. Some of the articles submitted for participation in the competition are related to these topics. As contributions can be noted:

1. The study on German loan words in Russian from the time of Peter I and their place in the modern Russian (5.).

2. The article about the role and importance of Gerhard Miller, which launched modern Russian journalism and academic publishing. Author, largely unknown to the Bulgarian reader, beyond his historical studies, books and contributions (3.).

3. The comparative study on certain evaluation connotations and associations related to the gamer concept in the Bulgarian and Russian internet space (2.).

4. The analysis of the media debates in Slovakia and beyond it related to the changes to the Slovak State Language Law of 2009 which caused a diplomatic scandal between Slovakia and Hungary (15.).

ABSTRACTS

of the works submitted for participation in the competition

BANAT BULGARIAN LITERARY LANGUAGE IN THE CONTEXT OF SLAVIC MICROLINGUISTICS (HISTORY, NORM DYNAMICS, LANGUAGE POLICIES), "Neofit Rilski" Publishing House, Blagoevgrad, 2021. ISBN: 978-954-00-0262-0, 308 p.

The focus of the study is the history of the literary language of Bulgarian Catholics from the Romanian part of Banat, seen as a Slavic island microlanguage, from its codification in 1866 to the present day. The aim is to analyse more important processes and trends related to changes in it that have not been the subject of a full and independent study. This implies examining the linguistic policy followed by the Banat Bulgarian intelligentsia (namely these representatives, which are most directly related to codification of the written norm and its development at different times in the history of the community), in its continuum. Various visions for the development and modernization of the microlanguage are presented, as well as some attempts to recode its normative system. The emphasis is first and foremost on changes in its spelling and vocabulary throughout the years of its development. In short, separate observations related to the use of forms for aorist and imperfect are presented in texts from the beginning of its codification to the most recent time. The study uses a descriptive-analytical and sociolinguistic approach, allowing language processes and phenomena to be presented in a broader socio-historical context and to analyse language policies and changes as a result of the action of numerous extralinguistic factors, among which the role of the individual is important. The processes that are at the center of the interest here are considered in the context of similar trends in other Slavic language islands or peripheries, for which the term Slavic literary micro-languages are used more often in the

scientific literature. The second chapter of the study presents some theoretical problems related to its use and clarifies the meaning in which it was used. Chapter three examines the concept of language norm through the prism of microlinguistics and outlines some of its specificities related to the functional limitation of micro-languages. Chapter four presents the main studies on the language of Banat Bulgarians, which are relevant to the chosen issue and which are taken into account in this study. Chapter five is devoted to the history of the codification of the Banat literary norm and the factors that favored this process. The spelling rules and laws presented by Jozu Rill in "Bâlgârskutu pravopísanji" (Rill 1866) have been examined and the language of texts from that period has been analysed, in particular to the creation of terminology and enrichment of the lexical system. Chapter six comments on the sociolinguistic situation after the First World War in this part of the Bulgarian Catholics, who after the partition of Banat remained to live in Romania. The publications of that time are presented, the language policy, led by the Banat Bulgarian intelligentsia, and the changes in vocabulary and spelling of publications between 1920 and 1943 are examined. Chapter 7 contains the main part of the study and presents the revitalization of the literary language of Banat Bulgarians after 1990. The focus is on the changes in its lexical system caused by the new socio-political, technological and economic conditions and the related different visions for its development. The periodicals of Bulgarian Catholics from Romanian Banat after 1990, published collections, anthologies, memories, fiction and translation literature, dictionaries, as well as their lexicographic experiments are presented. The final eighth part contains some conclusions and summaries resulting from the analyses carried out. In an annex are given examples of Banat Bulgarian literary texts from different periods of its history.

1. PROBLEMS OF THE NORM AND ITS DYNAMICS IN LITERARY MICROLANGUAGES (ON AN EXAMPLE OF THE BANAT BULGARIAN LITERARY LANGUAGE). B: MARTIN HENZELMANN (HG.): SPRACHWISSENSCHAFTLICHE PERSPEKTIVEN DER BULGARISTIK, FRANK & TIMME GMBH, GERMANY, 2020 Г.: 183-214, ISBN: 978-3-7329-0638-3

The changes from the end of the 20th century, related to the socio-political transformations, the intensive development of the technologies and globalization are among the basic factors defining several similar factors in the

contemporary european languages. Actuality of problems concerning the relations between literary language – dialect – regional language – microlanguage, new language ideologies and projects could be observed redefining the linguistic map of europe and not only in europe. In many countries measures are initiated to reform the spelling principles in order to reflect the dynamic of the linguistic norm and to align them to the present condition of the spoken language. The aim of this article is to follow the above mentioned problems concerning the bigger part of the contemporary standard languages reflected also by literary micro-languages whose norms are more sensitive to outside influences.

The intensive penetration of new vocabulary due to the changes of the present day world, foreign syntactic, morphological and intellectual patterns are able in higher degree to shaken the fragile limits of microlanguages' normative systems marked by series of factors delimiting their norms.

In the focus of my research are processes related to the attempts of (re)codification of the literary language of banat bulgarians whose norm was initiated in 1866. Briefly is represented the history of its codification, the main attention being directed to the different attempts to update its normative system mainly in orthography and vocabulary.

2. AXIOLOGICAL CONNOTATIONS IN THE SEMANTICS OF THE CONCEPT GAMER (ON EXAMPLES FROM THE BULGARIAN LANGUAGE AND THE RUSSIAN INTERNET LANGUAGE). IN: ZESZYTY CYRYLO-METODIAŃSKIE, WYDAWNICTWO UNIWERSYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ W LUBLINIE, 8. 2019,73-87. <https://journals.umcs.pl/zcm/issue/view/580/showtoc> e-issn: 2449-8297

The article presents some evaluative connotations and various positive and negative associations related to the concept *gamer* in the bulgarian and russian internet space. The observations and analysis are based on articles in online publications, electronic newspapers, comments in forums, tv sites, posts after articles, personal blogs, etc. In both languages. The national specificity of the russian and bulgarian gamer, represented by the titles of various online publications, is commented on, as well as some differences in the construction of the semantic space around the concepts russian gamer and bulgarian gamer.

3. GERHARD FRIEDRICH MÜLLER AND THE BEGINNING OF THE RUSSIAN ACADEMIC JOURNALISM. (BALKANISTIC FORUM), 2019/1., 168-183. (SCOPUS) ISSN: 1310-3970

In the paper the contribution of gerhard friedrich müller for the founding of the modern russian journalism and academic publishing has been concerned in wider cultural and historical context. His name is well known in the russian and european historiography with his many works on history, ethnography, archeology, geography, genealogy. Müller is among the most read authors of his time with immense contribution for the creation of a scientific notion about russia in the european societies. During 1940s in the ussr a struggle against “cosmopolitanism” was initiated and his name was neglected and undervalued in the soviet historiography. In some researches he was presented as “falsifier” of the russian history and he was accused of all kind of sins. This could partly explain why in the reviews of the history of the modern russian journalism his contribution is modestly mentioned and with ambivalent evaluation. In the paper his role in the development of the russian journalism by the works edited by him is outlined. On the pages of his editions the educated elite of russia communicated and prepared to play increasing role in the cultural and political life of the country.

4. BORROWINGS IN THE LEXICAL SYSTEM OF THE BULGARIAN LANGUAGE IN THE BEGINNING OF 21ST CENTURY (SOME OBSERVATIONS CONCERNING THE PAPER OF BORIS UNBEGAUN (TRANSLATED WORDS IN THE SLAVIC LITERARY LANGUAGES, 1932) IN: KAI WITZLACK-MAKAREVICH (HG.): KALKIERUNGS- UND ENTLEHNUNGSSPRACHEN IN DER SLAVIA: BORIS NBEGAUN ZUM 120. GEBURTSTAG" |FRANK&TIMME, GERMANY, S. 165-180. ISBN-13:978-3732904860

In the paper are presented some observations concerning both the process of borrowing of new words in the bulgarian language in the last decades and the place of the translated words in respect to renewing of its vocabulary fund. On the basis of language material from the beginning of 21st century the conclusions of unbegaun about the bulgarian language, presented in his paper “translated words in the slavic literary languages” (1932) were tested as well as the prominence of the tendency for preferring direct borrowing from foreign languages to the translation of borrowed words. The attitudes of the bulgarian

society to the intensive introduction of foreign words and models in the bulgarian language are also commented.

The analysis of the language material related to the innovations in the bulgarian language after 2000 and based on data extracted from *dictionary of new words in the bulgarian language* (2010) proves that the borrowed foreign words are 20% of the new vocabulary – 18% of them from english language and 2% from other languages. The rest (80%) presents new vocabulary created by domestic means mainly by word formation, second nomination and translation. Calques are getting a more prominent place in the process of the renovation of the vocabulary fund, but still the direct borrowing from foreign languages is prevailing the word translation.

In the beginning of 21st century the bulgarian society demonstrates intensive sensitivity to the globalization of language provoking some puristic inclinations. But dominating is the thesis that borrowing foreign words and models is part of the modernization and enrichment of the language and does not threat its future, its integrity and identity.

5. GERMAN BORROWINGS IN THE RUSSIAN LANGUAGE FORM THE AGE OF PETER THE GREAT AND THEIR EXISTENCE TODAY (ON MATERIALS FROM N. SMIRNOV'S DICTIONARY СЛОВАРЬ ИНОСТРАННЫХ СЛОВ, ВОШЕДШИХ В РУССКИЙ ЯЗЫК В ЭПОХУ ПЕТРА ВЕЛИКОГО, 1910). АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РУСИСТИКИ /CURRENT TRENDS AND FUTURE PERSPECTIVES IN RUSSIAN STUDIES 2018 Г.: 1617-1630, EDS.: JOAN CASTELLVÍ, ANDREY ZAINOULDINOV, IVAN GARCIA, MARC RUIZ-ZORRILLA, TRIALBA EDICIONES DIPUTACIÓ BARCELONA, SPAIN ISBN: 978-84-949838-0-1

In russian cultural history, the era of peter the great is a symbol of the reforms that transformed russia and society at that time. These reforms directly reflected the language, clearly affecting the most dynamic system of the language - the lexical system. A significant amount of lexemes from western european languages entered the russian language. Some of this vocabulary continues to function actively in the russian language system today. Based on material from the dictionary of n. Smirnov, the main thematic groups to which the words borrowed from the german language belong are presented. The archaisms and historicisms in the total volume of lexis are distinguished, some

transformations in the semantics of the borrowed lexemes with active use in the modern russian language are commented.

6. The question of the "purity" of the Bulgarian language at the beginning of the 21st Century, p. 120-128. Zborník filozofickej fakulty univerzity komenského philologica lxxvii univerzita komenského v bratislave, 2018 isbn 978-80-223-4639-9 editor: saša vojtechová poklač 2018 г.: 120–128.

The article raises the question can we talk about purist attitudes in Bulgarian society now and how the problem of the purity of the Bulgarian language is interpreted of a wide range of participants in the discussions on this topic, including linguists, journalists, bloggers and anonymous readers. The analysis shows that the Bulgarian society shows an acute sensitivity to the globalisation of its language, provoking certain purist sentiments. These are seen as a reflex of an emotional attitude towards language, having its historical roots in Renaissance language ideologies and debates. More broadly, these attitudes can also be seen as an expression of 'linguistic loyalty', through which 'the cohesion of society is demonstrated in moments of national threat: economic, political, religious, cultural'. The point of view of most linguists, shared by a part of Bulgarian society, presents a more calm, tolerant and rational position towards this problem. The dominant view is that the process of intensive borrowing of new words (mainly from English) is part of the modernisation and improvement of the language, does not pose a threat to its future and does not violate its identity and integrity.

7. TO THE HISTORY OF THE LITERARY HERITAGE OF THE BANAT BULGARIANS (THE FIRST ATTEMPTS FOR ELABORATING JURIDICAL TERMINOLOGY IN BANAT BULGARIAN LANGUAGE) BALKANISTIC FORUM, 3 2017 Г.: 119-134. ISSN: 1310-3970.

In the paper the first book about the rights and duties of each citizen and youth in hungary – pulgarscíte právici i dlažnusti za sêku dumovin pulgar i negvata mladina u madžársku ud leopold kossilkov u vinga (1888) has been presented. The book is the first attempt for elaborating juridical and administrative terminology in this micro-language. The book is interesting in respect to the rich information about the legal and administrative government in hungary by the end of the 19th century supplying many footnotes, comments,

and useful advices concerning different proscriptions and requirements of the law. The juridical terminology has been analyzed from the point of view of its origin, word formation and definition. The analysis revealed that most of the terms are of domestic origin, the borrowings are comparatively limited. The most part of them are from hungarian, latin and german languages and only in specific cases from romanian and croatian languages. The book provides valuable information about the linguistic contactology and the first attempts the banat bulgarian language to be enriched with different styles very soon after its codification. The book marks an important moment of affirming the newly created microlanguage and testifies about the aptitude of its founders to turn the language into elaborated means of communication, independently of the socio-political and sociolinguistic factors of its establishment and existence.

8. LANGUAGE QUESTIONS ON THE PAGES OF THE NEWSPAPER NÁŠA GLÁS AND THE MAGAZINE LITERATURNÁ MISELJ (A LOOK AT THE PRESENT-DAY PERIODICALS OF THE BANAT BULGARIANS). Scientific works of Pu "Paisii hHlendarski", Philology, 2016: 242–255. Issn 0861–0029

The paper presents two periodicals – Náša glás and Literaturna misel – published after 1990 by the Bulgarian Catholics living in the Romanian part of Banat. The main aim is to discuss the Banat Bulgarian language situation, some questions connected with the language development of this micro language and with the Language policy of the editors and authors of the analyzed periodicals.

9. TO THE QUESTION OF THE LEXICOGRAPHY ATTEMPTS OF THE BANAT BULGARIANS IN: THE WORLD IS A WORD, THE WORD IS A WORLD. BLAGOEVGRAD, 2016 Г.: 204–215 PRINT-ISBN-13: 978-954-00-0085-5

The aim of the paper is to present some not popular or unknown attempts to systemize and interpret part of the vocabulary of the banat bulgarian literary language. This archaic bulgarian dialect was codified as literary micro – language because of historical circumstances. In 1896 the first and the only bulgarian-hungarian thematic dictionary was published - *kis magyar-bolgár szótár bolgár népiskolai tanulók számára* – *manen madžarscí-bâlgarscí réčnić zarad bâlgarscí nârudniškulsći škulâre*. It was designed for the bulgarian pupils

in the primary classes of the hungarian schools; today this dictionary is a precious source about the condition and the vocabulary of the dialect. The emphasis in the paper is placed on the attempts after 1990 in the vocabulary sections of the newspaper „náša glás“, in the prefaces of the issues of banat popular fairytales (*banátsći balgarsći prikazći*) in the addendum to the book *banátsćija balgarsći dialekt i pismenus*, part of the vocabulary of the present and archaic strata of the dialect to be collected and presented.

10. ON THE QUESTION OF THE EXPRESSIVE AMBIGUITY OF SOME VERBS: ON EXAMPLES FROM THE CULINARY VOCABULARY IN THE MODERN BULGARIAN PRESS. IN: BULGARIAN READINGS - SZEGED, 2015. INSTITUTE OF SLAVIC STUDIES, SZEGED UNIVERSITY 2016 Г.: 227-238 ISBN 978-963-315-313-0

The article examines the processes of semantic derivation in the modern Bulgarian on examples from the culinary vocabulary, which are not included in the current dictionaries. The expressive potential of the new meanings of the verb `fry` is described and analyzed. The presented examples and their analysis are part of the broad issues related to the active renewal of the vocabulary through semantic derivation and metaphorization. Apart the theoretical significance, this problem has an applied aspect related to the teaching of Bulgarian as a foreign language and the difficulties that this type of semantic changes in words with high frequency pose to learners of Bulgarian as a foreign language.

11. LANGUAGE PROBLEMS AND THE PROBLEM OF LANGUAGE IN THE BANAT BULGARIAN PRESS AT THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY. IN: HE BALKANS - LANGUAGE, HISTORY, CULTURE. 2015: IVIS, VELIKO TARNOVO, PP. 576–586.

In this paper I represent some problems related to the present situation of the Banat Bulgarian language spoken in Romania. After 1943 literary tradition of the Banat Bulgarians was interrupted. Printed media stopped to function, the language was not taught in school and the function of this micro language was limited to liturgy and everyday oral communication.

The revival of the Banat language started in 1989 with the introduction of changes in the social, political and cultural life of the countries of Central and Eastern Europe. The existence of impressive quantity of literature for a short period of time and after the interruption of the literary tradition for 50 years poses interesting questions: What is the language of these publications? Do the authors follow the norms codified by Jozu Ril in 1866 in his “Balgarskutu pravopisanie” which is considered as the beginning of the Banat literary language? How does the language globalization influence this separated from Bulgaria language which developed for 300 years following its own rules to become a literary micro-language. What is the problem of the Banat language as considered by Banat people and as reflected on the pages of the printed editions after 1989? In the paper I focus my attention on these questions.

12.SLAVIC LITERARY MICROLANGUAGES AMID INTERNATIONALISATION TRENDS (BASED ON EXAMPLES FROM THE CODIFIED LANGUAGE OF THE BANAT BULGARIANS). IN: MUNDO ESLAVO 13 (2014) 2014 Г.: 63-73. ISSN: 1579-8372

The aim of the paper is to present some problems related to the present situation of the Banat Bulgarian Language spoken in Romania. After 1943 the literary tradition of the Banat Bulgarians was interrupted. Printed media stopped functioning, the language was not taught in schools and its function was limited to liturgy and everyday oral communication. The revival of this micro language started in 1989 with the introduction of changes in the social, political and cultural life of the countries of Central and Eastern Europe. This paper analyses the dynamics of the language and studies the extent to which processes of globalisation and internationalisation reflect its lexics. The main source used for observation and conclusions are the periodical “Náša glás” and “Literaturna miselj”, published after 1989.

13. ON THE QUESTION OF THE "REVITALIZATION" AND "REVIVAL" OF THE SLAVIC LITERARY MICROLANGUAGES. IN: ZBORNÍK FILOZOFICKEJ FAKULTY UNIVERZITY KOMENSKÉHO. PHILOLOGICA 2014 Г.: 231-238. ISBN: 8022316857

In this article I present some problems related to the current state of the Banat Bulgarian language, which is spoken in Romania. After 1943 the literary

tradition of the Banat Bulgarians was interrupted. With the changes in the social, political and cultural life of the countries of Central and Eastern Europe in 1989, an intensive process of "revival" and "revival" of this Slavic microlanguage began. Some observations on the specifics of these processes are presented.

14. „ZA KIRIL I METODIJ PU BANÁTSČÍ” OR FOR THE MISSION OF THE SLAVIC FIRST TEACHERS THROUGH THE EYES OF THE BANAT BULGARIANS TODAY. IN: THE STUDY OF SLAVIC LANGUAGES AND LITERATURES IN TODAY'S EUROPE .CYRIL AND METHODS AND THEIR PHILOLOGICAL WORK IN 2014: 37– 45. ISSN: 1804-2449

The aim of the article is to present the significance and role of the Cyril and Methodius mission for the Bulgarian Catholics living in the Romanian part of Banat for the last 275 years. The emphasis is on the language of the Banat Bulgarians today, some problems related to the current language situation in this community are commented..

15. THE SLOVAK LANGUAGE LAW AND THE DEBATE ABOUT IT IN THE MEDIA. IN: LANGUAGE POLICY IN EUROPEAN AND NATIONAL CONTEXT, PAISII HILENDARSKI UNIVERSITY PRESS, PLOVDIV, 2014 Г., C. 96-109. ISBN - 978-954-423-947-3

The article examines media debates in Slovakia and abroad related to changes to the Slovak state language law made in 2009. The changes sparked a diplomatic scandal between Slovakia and Hungary. The historical context of the vote on the language law in 1995 is presented. As well as the socio-political situation after the vote on the amendments to the law by the Slovak Parliament, which provoked tensions and protests of the Hungarian minority in Slovakia. The analysis of the expert opinion of linguists, the comments of political scientists and journalists presented in the media, lead to the conclusion that the language legislation and changes in the law from 2009 are not related to the state of language and language situation, but politically motivated.

16. THE BANAT BULGARIAN LANGUAGE AT THE BEGINING OF THE XXI CENTURY. BALKANISTIC FORUM, 2 2013 Г.: 33-43.ISSN: 1310-3970

This paper presents problems related to the current state of the Banat Bulgarian literary language used in Romania. After 1943 the literary tradition of the Banat Bulgarians was interrupted. Its revival began in 1989. With the changes in the social, political and cultural life of the countries of Central and Eastern Europe. Having an impressive amount of literature in a short period of time and after breaking the literary tradition for 50 years raises interesting questions: what is the language of these publications? How linguistic globalization affects this Bulgarian microlanguage? How are the language problems reflected in the pages of print media through the eyes of editors and journalists? Some of these issues are discussed in the article.

17. THE PERIODICALS OF THE BANAT BULGARIANS FROM THE END OF THE XX AND THE BEGINNING OF THE XXI CENTURY. 2012 Г.: 195-204. ISBN - 978-954-680-846-2

The paper presents the periodicals, published after 1990 by the Bulgarian Catholics living in the Romanian part of Banat. Some problems, related to the interrupted literary tradition and the language changes in this Slavic microlanguage are commented.

18. The LANGUAGE OF THE BULGARIAN CATHOLICS FROM THE ROMANIAN BANAT AT THE BEGINNING OF THE 21ST CENTURY. IN: A IX–X. SZÁZADI MAGYAR TÖRZSSZÖVETSÉG SZLÁV KAPCSOLATAI. IN: LEGENDÁK, KÓDEXEK, FORRÁSOK. TANULMÁNYOK A 80 ESZTENDŐS H. TÓTH IMRE TISZTELETÉRE. SZERK. KOCSIS MIHÁLY–MAJOROS HENRIETTA. SZEGED, 2012 Г.: 207-216 ISBN:978-963-306-152-7

Some problems related to the changes in the vocabulary of the Banat Bulgarian literary language, related to the opening of borders, the entry of Internet technologies, re commented. The observations are based primarily on texts published on several websites, as well as on articles from the newspaper *Náša glás*. Due to the fact that there is no official institution regulating the

codification processes and trends in microlanguage, this role is largely taken over by the mass media of the Banat Bulgarian community, among which the newspaper *Náša glás* occupies an important place. The microlanguage of the Bulgarians in Banat is not isolated and cannot be considered in isolation from the global processes and changes taking place in the lexical systems of modern European languages. The absence of an official institution regulating the languages norms transfers this responsibility to the journalists, teachers, writers, historians, editors etc of the of the Banat Bulgarian community.

19. INTERNATIONALISMS AND NEOLOGISMS IN THE LANGUAGE OF THE BULGARIANS IN ROMANIAN BANAT (BANAT LANGUAGE IN THE PRESS), PHILOLOGY, SCIENTIFIC PAPERS OF THE UNIVERSITY OF PLOVDIV 2011Г., 290-302. ISSN 0861–0029

The article analyzes the dynamics in the literary language of the Bulgarians from the Romanian part of Banat in the last two decades. The processes of globalization and internationalization and their impact on language change are commented. The main source for observations and analysis is the newspaper "*náša glás*", published in Timisoara after 1989.

20. THE BULGARIAN LANGUAGE AMONG THE SLAVIC AND BALKAN LANGUAGES IN THE CONCEPTS OF ANTHONY KALINA. B: LITTEA ET LINGUA SERIES DISSERTATIONES 2007 Г.: 51-62. Issn 1312-6172

The aim of the article is to present an almost unknown Central European point of view from the 19th century to the Balkans and to the history and borders of the Bulgarian language. Attention is focused on the first history of the Bulgarian language, written in 1891 (published in Krakow, Poland) by Antoni Kalina, Polish linguist and ethnographer, and his views on the relationship between the Bulgarian language and other Balkan languages, the location of Bulgaria in the Balkans. peninsula and the connection between Old Church Slavonic and modern Bulgarian.